

BESLUT

– JO –

Datum

Dnr

Sid

2010 -11- 10

1113-2010

1 (3)

Justitieombudsmannen
Cecilia Nordenfelt

Anmälan mot Kriminalvården, Transporttjänsten, om tillvägagångssättet vid utlämnande av allmänna handlingar - uppgifter i originalhandlingar har av misstag strukits över

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 24 februari 2010, framförde Randi M-N. kritik mot Kriminalvårdens transporttjänst. Hon uppgav i huvudsak följande. Den 12 februari 2009 avvisades 45 irakiska medborgare från Sverige till Irak. I mars-maj 2009 gjorde hon research till flera reportage om avvisningarna. I samband med researcharbetet begärde hon ut mängder av handlingar från framför allt polisen och Kriminalvårdens transporttjänst. Transporttjänsten var mycket nitisk i sin sekretessbedömning. I ett fall var man extra nitisk. Det gällde de säkerhetsbedömningar som transporttjänsten gör innan avvisningar och som ligger till grund för användningen av tvångsmedel, alltså huruvida en person ska ha handfängsel under hela eller delar av resan (några av de avvisade personerna hade handfängsel från tidigt på morgonen till det att planet landade i Bagdad, dvs. i upp till nio timmar). Bedömningarna ligger också till grund för huruvida en person ska mediceras eller inte under resan. Den sekretessprövning som transporttjänsten gjorde av dessa säkerhetsbedömningar utfördes inte i kopior som skickades till henne, utan direkt i originalhandlingarna. Eftersom överstrykning skett med Tipp-Ex i originalet kan alltså inte ens myndigheten själv läsa vad som står där.

Randi M-N. bifogade kopior av de säkerhetsbedömningar som skickats till henne samt ett e-postmeddelande från transporttjänsten med en förklaring till det inträffade.

Utredning

Kriminalvården anmodades att yttra sig över vad Randi M-N. anført om handläggningen av hennes begäran om få ut allmänna handlingar. I remissvaret, under-tecknat av enhetschefen Ulf Jonson, anförde Kriminalvården följande.

Sakförhållanden

Randi M-N., Sveriges Radio, har i en anmälan till JO framfört klagomål om att Kriminalvården, Transporttjänsten (TPT), i samband med utlämnande av allmänna handlingar, med tipp-ex har maskerat text direkt i originalhandlingarna i stället för i kopior. Kopior av de berörda handlingarna har bifogats anmälan.

Postadress
Box 16 327
103 26 STOCKHOLM

Gatuadress
Västra Trädgårdsgatan 4

Telefon
08-786 40 00

Texttelefon
08-786 61 15

Telefax
08-21 65 58

Webbplats
www.jo.se

Kriminalvården har inhämtat yttrande beträffande sakförhållandena från TPT. Av utredningen har följande framkommit.

Det stämmer som anförts i anmälan att personal vid TPT av misstag kommit att maskera text i originalhandlingar med tipp-ex i samband med utlämnande av allmänna handlingar. Händelsen inträffade under en period då arbetssituationen var ansträngd vid TPT:s planering i Arvidsjaur. Den aktuella avvisningen var den första stora avvisningen som hanterades av planeringen i Arvidsjaur. Dokumentationen bestod av över 400 sidor och hanteringen blev därmed omfattande. Den ansträngda situationen medförde att det uppkom ett missförstånd mellan den personal som ansvarade för sekretessprövningen och den personal som skulle utföra maskeringen av de aktuella handlingarna. Personalen som utförde maskeringen uppfattade att handlingarna var kopior av originalhandlingar, vilket dessvärre inte var fallet.

De originalhandlingar i vilka maskeringen gjordes har tyvärr förkommit och Kriminalvården har idag således endast tillgång till kopior av maskerade handlingar. Enligt uppgift från TPT är det klienternas personuppgifter samt transportörens namnteckning som har maskerats i handlingarna. Respektive klients personuppgifter kan Kriminalvården ta fram på annat sätt med hjälp av det beställningsnummer som finns antecknat i övre högra hörnet av dokumentet. Kriminalvården har även möjlighet att ta fram information om respektive transportör. I vissa av de handlingar som bifogats anmälan synes dock även vissa uppgifter i fältet "Övriga upplysningar (språk m.m.?)" ha maskerats. Enligt uppgift från TPT rör det sig i dessa fall troligen om att personuppgifter om klienter har maskerats.

För att tillgodose god ordning med all dokumentation som en avvisning av denna omfattning medför har TPT infört rutiner och checklistor för hantering av handlingar. Kopiering genomförs av handlingar som används som arbetsmaterial av planerare eller utförare av transporten. Originalhandlingar sorteras och sparas i aktuella pärmar.

Författningsbestämmelser m.m.

I 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF) finns grundläggande bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet. I nämnda kapitel ges även bestämmelser om myndighets skyldighet att på begäran lämna ut allmän handling.

Av 3 § arkivlagen (1990:782) framgår bl.a. att en myndighets arkiv bildas av de allmänna handlingarna från myndighetens verksamhet. Vidare framgår att myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen och forskningens behov.

Bestämmelser om under vilka förutsättningar allmänna handlingar får gallras finns i bl.a. 10 § arkivlagen.

Kriminalvårdens bedömning

Utredningen har visat att TPT, i samband med att vissa allmänna handlingar skulle maskeras inför utlämnande, av misstag har kommit att utföra maskering med tipp-ex direkt i originalhandlingarna. Originalhandlingarna har sedan dessutom förkommit. Händelsen har enligt vad som framkommit inträffat i en stressad situation och berott på ett missförstånd. Med beaktande av att de maskerade uppgifterna i allt väsentligt funnits tillgängliga för Kriminalvården på annat sätt, förefaller skadeverkningarna av det inträffade vara begränsade. Som redovisats ovan har TPT även vidtagit åtgärder med anledning av händelsen för att förhindra att något liknande inträffar igen.

Randi M-N. gavs tillfälle att yttra sig över remissvaret.

Bedömning

Av utredningen framgår att maskering av vissa uppgifter av misstag kom att ske i originalen av de handlingar som Randi M.N. efterfrågade i stället för i kopior av dessa. Även om jag utgår från att händelsen var en engångsföreteelse vill jag understryka att det är av stor vikt att det finns rutiner som säkerställer att originalhandlingar inte förvanskas utan hanteras på ett sätt som säkerställer att handlingarna bibehålls i det ursprungliga skicket. Det är självfallet oacceptabelt att

originalhandlingar förvanskas. Att så sker riskerar att underminera tilltron till myndigheternas arbete.

Det är inte en uppgift för JO att ta ställning till de sekretessprövningar som har gjorts.

Vad Randi M-N. i övrigt har anfört föranleder inte något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas med den kritik som framgår av det anförda.

Cecilia Nordenfeldt

0

Sven-Åke Jansson

Expedition till

Randi M-N.

Kriminalvården, huvudkontoret (53-2010-7505)